

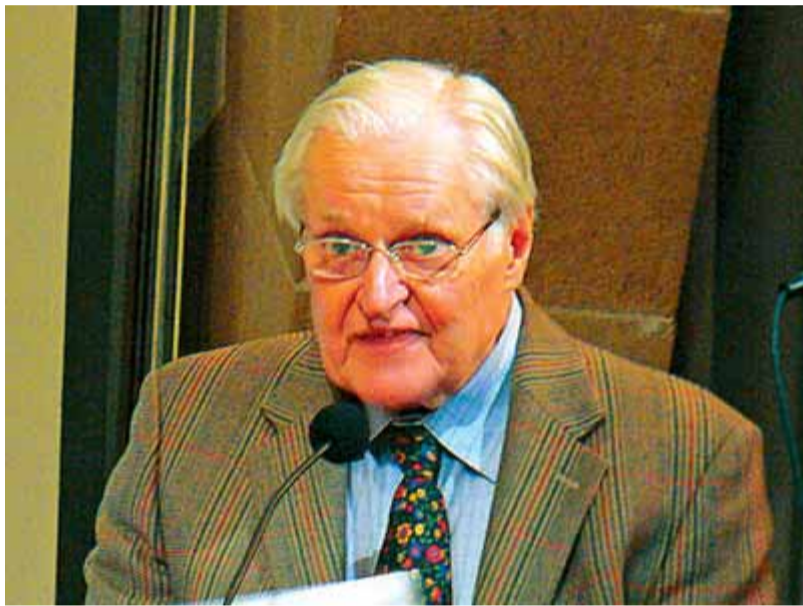
## Novel·la

# Molt de compte amb el senyor Ashbery!

■ D. Sam Abrams

El poeta, dramaturg, narrador, crític i traductor John Ashbery és el darrer descendent de la gran tradició de l'Alta Modernitat, l'hereu directe de T.S. Eliot i Wallace Stevens i el poeta viu més destacat del món. Ara bé, molt de compte amb el senyor Ashbery perquè darrere la seva façana d'amabilitat i cordialitat hi trobem un dels escriptors més rigorosos i més subtils del panorama literari actual.

I si no em creuen, ara mateix tenen la possibilitat de fer les comprovacions necessàries gràcies a l'edició d'*Un nido de bobos*, la seva única novel·la, escrita a quatre mans amb el també poeta James Schuyler al llarg de 17 anys i publicada amb èxit a les dues bandes de l'Atlàntic el 1969. A primera vista aquesta divertidíssima novel·la només sembla una paròdia social que gira a l'entorn de la gent de Nova York i les seves *maisons secondaires* a la vora de la ciutat. És veritat, però també és una obra que acaba entroncant amb Henry James i F. Scott Fitzgerald i la novel·la cosmopolita que explora les tensions entre Amèrica i Europa.



El novaiorquès John Ashbery és un autor polifacètic

També sembla una novel·la obsedida només a explicar la xarxa espessa de les relacions socials d'una classe determinada. És cert, però també és una novel·la sobre un gran ventall de temes com ara l'angoixa existencial, la solitud, la realització personal, la modernitat, el materialisme, l'art, el temps, el flux indeturable de la vida, la força indòmita de la natura i un llarg etcètera.

I també sembla un text molt directe i assequible, que és innegable,

però està carregat de referències, d'al·lusions i de cites incrustades. Dos exemples. El títol és manllevat d'una obra dramàtica, *A nest of ninnies* (1608), escrita per Robert Armin, un dels actors còmics de la companyia de Shakespeare. La primera frase de la novel·la, "*Alice estava cansada*", és un eco claríssim de l'inici d'*Alícia en el país de les meravelles*. Molt de compte amb el senyor Ashbery però no deixin de llegir aquesta novel·la graciosa, humana, sàvia i exigent. \*



Un nido de bobos

John Ashbery i James Schuyler  
Traducció: Gonzalo Torne de la Guardia  
Elipsis Ediciones  
Barcelona, 2007  
Preu: 19 €  
Pàgines: 235

■ Un autèntic clàssic de la narrativa nord-americana moderna; ara bé, un clàssic 'diferent'

1 2 3 4 5

## Narrativa

# Memòria i identitat

■ Joan Josep Isern

A quin gènere pertany el darrer llibre de Joan Daniel Beszonoff? Crònica familiar? Reflexió personal? Reconstrucció novel·lística? ¿Ficció pura i dura? Res en concret i una mica de tot plegat és aquest llibre, que em sembla un dels exercicis narratius més competents i divertits que he llegit darrerament.

El còctel d'aquest home és considerable. Administrativament Beszonoff és un ciutadà francès, però bé que creativament és un escriptor català que, per la banda de la genètica, fa gala dels seus orígens russos. A cavall d'aquesta estimulante barreja, *Els taxistes del tsar* es va descabellant amb considerables dosis d'humor que no s'estan de mostrar les simpaties i les fòbies de l'autor. Ens equivocariem molt, però, si consideràvem aquest llibre una obra menor. Ben al contrari: tot i la seva aparent manca de pretensions, és un text que commou.

Volent explicar els camins seguits per l'avi Mitrofan i pel seu germà Leonid des de la primera gran guerra, Beszonoff ens parla de la seva família -pare militar, mare de la Catalunya Nord- amb una pirieta que aplega la història de tot el segle passat, les peripècies de l'exili de l'avi i les particulars relacions de l'autor amb les cultures russa i catalana.

Pels camins de la memòria, a la recerca de la pròpia identitat

tripartida, l'autor reconstrueix els trajectes dels dos germans, fugits de resultes del mateix conflicte bèl·lic i instal·lats a França de maneres ben diferents: mentre Mitrofan és exemple d'integració i d'oblit dels seus orígens, Leonid és la resistència contra l'erosió dels records i la pèrdua dels referents.

Enmig d'aquest panorama ric en peripècies personals i retrats d'oncles, cosins i germans, a cavall entre la França jacobina i la pulsio del país català de la mare, a través d'una prosa distesa però extremament precisa, Beszonoff ens fa participants del seu progressiu procés de *russificació*, que culmina en un viatge a la terra de l'avi que ocupa la part final del llibre, una lliçó de des-tresa narrativa. \*

Els taxistes del tsar

Joan Daniel Beszonoff  
Empúries  
Barcelona, 2007  
Preu: 16 €  
Pàgines: 121

1 2 3 4 5

## Ciència

# Un clàssic actual

■ David Bueno i Torrens

Una de les característiques que identifiquen les grans obres de divulgació científica és la seva atemporalitat. Aquest és el cas de *Cosmos*, el llibre més emblemàtic de Carl Sagan, un dels mestres d'aquest gènere. Sagan (1934-1996) va ser, a més d'un reconegut divulgador, un destacat científic especialitzat en astronomia i ciències planetàries. Va pertànyer a diverses institucions científiques i va ser col·laborador de la NASA. A *Cosmos*, Sagan explora de manera didàctica i rigorosa els orígens de la matèria i la vida, la mort del Sol, l'evolució de les galàxies, les missions espacials i les possibilitats de vida extraterrestre, la infinitud de

l'univers i el món invisible dels àtoms. Llegir *Cosmos* és emprendre un viatge en l'espai i el temps que ens endinsa en els grans enigmes que la humanitat ha intentat entendre des de temps immemorials. Malgrat que algunes de les hipòtesis o *misteris* que s'hi plantegen estan actualment superats, el llibre manté la frescor que tenia el 1980, la qual cosa l'ha convertit en un paradigma de la divulgació científica.

Amb *Cosmos*, l'editorial UBe/Omniscellula inicia la col·lecció *Ictini* de clàssics internacionals de la divulgació científica traduïts al català, com a contrapunt de la col·lecció *Catàlisi* d'aquest mateix segell, l'objectiu de la qual és exposar de manera divulgativa temes actuals de la mà d'investigadors ca-



Cosmos

Carl Sagan  
Traducció: Albert Santamaria UBe / Omniscellula  
Barcelona, 2007  
Preu: 15 €  
Pàgines: 248

1 2 3 4 5

talans. El primer llibre de la col·lecció *Catàlisi és Òrgans a la carta*, sobre l'ús de cèl·lules mare en medicina regenerativa.

Un advertiment, però, als possibles lectors d'aquesta edició de *Cosmos*: no és un llibre pensat per adornar la biblioteca de casa, que també, si no sobretot per ser llegit. Amb un llenguatge senzill i directe i una traducció molt àgil, ens ajuda a independitzar-nos conceptualment de la nostra localització en l'espai i el temps, guiats pel conjunt d'idees que basteixen la ciència. És, en definitiva, una de les obres més destacades de la literatura internacional de divulgació científica del segle XX, de la qual ara podem gaudir per primer cop en una acurada traducció al català. \*